

forsvarsminister stillede endda direkte krav om at få en finger med på aftrækkeren. De krævede »nuclear sharing«.

Der blev drøftet mange løsninger på dette problem med at deles om atomvåbnene. Den multilaterale atomslagstyrke var et af de mange forslag. Men ikke-spredningsaftalen og Brandtregeringen i Vesttyskland ændrede situationen, så man nu koncentrerede sig om »nuclear consultation«. På denne baggrund oprettedes NPG som det forum, hvori den atomare planlægning og konsultation skulle foregå.

På det første NPG-møde i Washington i april 1967 fastslog den amerikanske forsvarsminister McNamara, at NPG skulle inddrage de europæiske lande i hele processen om atomvåbnene startende med analysen af selve truslen. Herfra skulle NPG fortsætte med at drøfte de forskningsprogrammer m.v., der var nødvendige for at sikre, at atomvåben kunne blive udviklet til effektivt at imødegå denne trussel. Endvidere skulle NPG drøfte størrelsen og opbygningen af de atomare styrker, hvilken strategi der skal lægges til grund for brugen heraf, de taktiske og operative planer samt sidst, men ikke mindst overvejelser om, under hvilke konkrete omstændigheder man skulle tage atomvåben i anvendelse.

Atomplanlægningsgruppens praktiske arbejde

USA forpligtede sig til at konsultere de europæiske allierede i spørgsmålet om anvendelse af atomvåben i NATO-området, men kun hvis tiden og omstændighederne i øvrigt tillod det. Ligeledes fastholdt USA sin ret til at anvende atomvåbnene uden for NATO-området eller i øvrigt, når vitale amerikanske interesser var på spil.

Selv om der gennem NPG blev fastlagt konsultationsprocedurer, sikrede USA sig i praksis mulighed for at bruge de atomvåben, der var stationeret i Europa, uden at skulle spørge nogen. De mange amerikanske officerer i Europa, som fuldstændig dominerer ledelsesfunktionerne for de atomudrustede styrker, tjener nemlig to herrer: For det første chefen for Europakommandoen, for det andet – i deres egen skab af amerikanske officerer – USA's præsident. For at fuldkommengøre billedet er chefen for Europakommandoen altid amerikansk officer. Sådan!

Mens såvel sprænghovederne som affyringsramperne tidligere var amerikanske, tilhører stadig flere affyringsramper i dag værtslandet. Ad denne vej har de europæiske allierede i realiteten fået tilkæmpet sig en slags indirekte indflydelse på brugen af visse atomvåben.

Den atomare konsultation og planlægning foregår formelt ved halvårlige ministermøder. Det var et sådant ministermøde, der under valgkampen i foråret 1988 blev hasteflyttet fra Kolding til Bruxelles.

De daglige opgaver varetages af NATO-ambassadørerne, der mødes et par gange om måneden. Den egentlige atomare planlægning foregår i NPG's stabsgruppe, hvor Danmark også har 2 repræsentanter. Det er i stabgruppen, at tingene lægges til rette for ministrenes efterfølgende beslutning. Skal Danmark derfor sige fra over for f.eks. moderniseringen af kortdistance- og slagmarksvåbnene, er det her, det skal ske. Men i praksis tier de danske repræsentanter og samtykker.

En vigtig del af arbejdet i de senere år i NPG har været at fastlægge retningslinjer for, hvornår og under hvilke omstændigheder atomvåbnene kan forventes taget i brug. Disse detaljerede retningslinjer er dels til brug for den militære øvelsesplanlægning, dels til brug i de »særlige situationer«, hvor såkaldte kortsluttede beslutningsprocesser forventes benyttet, fordi den »normale« politiske konsultationsprocedure tager for lang tid. (Anførselstegnene er her brugt for at tilkendegive, at de »særlige situationer« må forventes at være den eneste praktiske mulighed, der kan tænkes anvendt).

Den »normale« beslutningsproces, hvor regeringerne inddrages, tager mindst et døgn, fra anmodningen udgår fra slagmarken, og til en beslutning kan være truffet. Og i NPG erkender man, at det derfor »ikke er sikkert«, at den »normale« konsultationsprocedure kan nås.

Efter INF-aftalen har de atomare slagmarksvåben fået endnu større betydning. Disse våben, som er anbragt i meget fremskudte positioner, vil meget hurtigt enten skulle affyres eller også opgives. Det amerikanske forbehold, som kun forpligter USA til at konsultere de europæiske allierede, »når tiden og omstændighederne tillader det«, betyder derfor i praksis, at USA har forbeholdt sig eneretten til at træffe beslutning om, hvorvidt og hvornår disse atomvåben skal anvendes. Den såkaldte »normale« beslutningsproces bliver med sikkerhed aldrig taget i anvendelse.

Eksempler på, at atomplanlægningen strider mod den danske politik

NPG arbejder i bund og grund ud fra en politik, som er i modstrid med Folketingets flertal. Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste udsendte i foråret 1988 »Atomplanlægning og NATO-strategi«, som ifølge forordet skal »bringe lys over NPG-gruppen og dens arbejdsområde«. Heri hedder det: